

Naujienu Antroji Dalis

NR. 468

CHICAGOS LIETUVIŲ LITERATŪROS DRAUGIJOS LEIDINYS

XV METAI

V. MYKOLAIČIO - PUTINO

PROMETĖJAS

Mes mėgstame kaip kada išsiversti iš svetimųjų grožinės literatūros kūrinius, kurie jau seniai sukurti ir šių dienų mūsų pergyvenimams svetimoki. Betgi dažnai nepastebime, kas mūsų pačių gero surkurta. Ypač jei tai surkurta pavergtoje Lietuvoje.

Gal čia veikia atitinkamos politinės nuotaikos ir stoka pakantos. O kur jos stoka, ten sunkiau laukti bešališkumo.

Štai mūsų išeivijos spaudoje beveik visai nutylėtas prof. V. Mykolaičio-Putino "Prometėjas", pereitų metų "Pergalės" Nr. 11 išspausdintas. Tas eiliuotas poezijos kūrinys sudėtas į 10 puslapių. Jis vertas dėmesio! Jis paveikia ne vien tik širdį, bet sukelia daug minčių ir tinka nūdienės Lietuvos žmonių pergyvenimams.

Čia "Prometėjo" įdomesnius posmus ištiesai paduodu.

*Sutramdęs skausmą, išdidus,
Skeveldrom kruvindamas kojas,*

*Į kalno vienišą viršūnę,
Kur glūdi migloj apledėjus,
Sunkių žingsniu iš lėto kopia
Titanas Prometėjas.*

— Rūkų tvaikė ir audros debesų

*Į statų kalną aš kopiu.
Kerštingo Dzeuso klusnios, aklos vergės*

*Galia ir Smurtas
Uždėjo grandines ant rankų
man ir kojų*

*Ir varo vis aukštyn, aukštyn,
aukštyn*

*Į pačią pilkąją viršūnę,
Ir ten prikals mane prie jos
uolos granito,*

*Iš kur vienatvė ir skausme
Apžvelgsiu visą žemę
Ir pamatysiu savo nuodėmingųjų darbų*

Didžius vaisius.

Aš pamatysiu tolyje mažytį žmogų,

*Kuriam aš žiežirbą ugninę,
Iš Dzeuso pagrobta slapčia,
Giliai įkūriau širdyje*

*Sa meilė, viltim ir kančia,
Išvysiu žmogų ilgesy,
Į dangų tiesiantį rankas,*

*Kaip po ilgos, juodos nakties
Bus giedras rytmetys atėjęs,
Į vienišą viršūnę pro uolas*

*plikas
Rūstus ir išdidus
Kopia Prometėjas.*

Kas per trenksmas aidi kalnuose?

*Jis, supurtęs visą žemę,
Į Olimpo dievų sostus atsitrenkia!*

Tai Hefajsto kūjo smūgiai,

*Kalnų slaitais nuaidėję,
Prie uolos grandinėm kala
Prometėją.*

Tranko kūjį gnauzdamos Hefajsto rankos,

*O širdis iš skausmo plyšta,
Ir karčios ašaros į uolą krinta,
Tačiau jis Dzeusui priešintis
nedrįsta.*

*O Galia ir Smurtas
Kursto jį griausmingais žodžiais:*

"O, stipriau, Hefajste, trenki kūju

*Ir tvirčiau suveržk grandis!
Nes galingas Prometėjas
Ir gudri jo išmintis.*

*Greitai, kalvi-olimpieti,
Imki smailą plieno ietį,
Perverki maištingą jo krūtinę
Ir prie kalno akmeninio*

Jį prikalk".

— Likau aš vienas,
Prikaltas kelno vienišoj viršūnėj.

Nemoku verkti, o tačiau krūtinėj

*Pritvino ašarų karti banga,
O dieviškas estire,
O, greitasparniai vėjai,*

*O, jūros gelmenos ir versmės,
O, žemė, motina vaisingoji,
O, saule visareginti!*

*Saukiuos jus —
Jūs būkit liudininkai man.
Už ką aš pasmerktas tų amžinių
skausmų kankynei?*

Už ką man šita gėla ir bausmė?

Ar vien už tai, kad mirtingiesiems

Aš nemirtingas dovanas daviau?

*Ar vien už tai,
Kad žmogų pamilau?*

— Taip, išdidusiai ir dėsnius
(Tęsiny 8-ame pusl.)

Dienų Skeveldros

1.

Perskaičiau biografinę (ir bibliografinę) užuominą apie Galtier - Boissière. Jo 1915 m. įsteigtasis "Crapouillot" savo metu buvo visų "ramiųjų" (galvoti aptingusių politikų, rašytojų, dailininkų, ant turtelio susigūžusių valstybininkų, bankininkų ir kt.) pabaisa, šandie jau nebe "nebepavojingas", "atšipo" dantys, o gal "nusistovėjo" pažiūros ir skonis. "Crapouillot" pasižymi savo specialiais numeriais (aptaria kurią nors kultūros ar meno sritį "iš pagrindų": kaip atrodo diena, o kaip... naktį; oficialiai ir — "be grimmo"). Galtier-Boissière 1950 m. išleido įgarsėjusį "Bendramųjų žodyną", šįmet jį papildė. Štai keli pavyzdžiai:

apie žurnalistą Georges Altman: "Būdamas 20 m. amžiaus debiutuoją "Humanité", sulaukęs 60 m. amžiaus išsina į pensiją į "Figaro";

apie buv. premjerą Gaillard: "Dar to politikoj nebuvo, kad kas nors šitaip stengtųsi ir taip (tiksliai) atsiektų patapti tobulu nieku";

apie rašytoją Fr. Mallet-Joris: "Apie ją galima pasakyti, kad rašo, kaip kvėpuoja. Deja, turi astmos".

Vai, pasaulis dar nepamiršo juoktis, o mes? Dar būdavo, bent slenkstyje į naujus kalendorinius metus, dar "Prima Aprilis", o šįmet ir minėtų dienų spauda dvelkė Pelenų dienos nuotaika. Atprantame juoktis, o tada jau irzlūs, grubiai išsiceidžiantys ir t. t. ir pn. "ambicingi", "išmonūs", "atominiai".

Čia klasišku pavyzdžiu gali būti Klefo Jurgelionio mintutės "apie militarizmą" (žr. "Vienybė", 1959. 5. 15):

"Militarizmas, neseniai priėmęs komunizmo vardą, sunaikino visą Lietuvos ūkišką gyvenimą. Lietuva galėjo gyventi tikrai ūkišku gyvenimu. Kada komunizmas - socializmas - militarizmas ūkišką gyvenimą Lietuvoje sunaikino, Lietuvai, kaip ūkiškam kraštui, nieko kito neliko, kaip tik grįžti atgal — į ūkišką kaimų gyvenimą".

Toliau dar gražiau: "ūkininkavimas turi... tapti organišku žemės ūkišku".

Na, ir "trėsia" autorius "militarišką knygą (K. Žuko) "Žvilgsnis į praeitį", kurią, girdi, "Terra matė sau pelningu bizniu atspausdinti".

Str. apie trėšas, atspirašau — apie militarizmą (plus plk. K. Žuką, Terrą, "vėliausius ateivius iš Lietuvos") baigia šitaip:

"Ką tai reiškia? Mano supratimu, tai reiškia lietuvių tautos pražūtį".

Manding, "tautos pražūtį" aptarti palikime ateisimų amžių sanvartoms, bet autoriaus saulėleidis itin staigus ir graudulingas. Ne, ne, nesinori tikėti, kad taip rašytų elegantiškojo eilėraščio "Jūra ir mergos" (o kaip skamba solo, ir derinasi pianinas, net svaiggu koncerte ir širdy!), beto, "Pasakos", "Atsiminimo" ir kt. kūrinių autorius. Ir norisi šaukti:

— Susimildamas, būk kaip buvęs, poetas iš "Vainikų" antologijos!

O ko verta K. Jurgelionio ataka prieš plk. K. Žuko atsiminimų knygą ("Žvilgsnis į praeitį") ir leidėją bič. Vl. Ciovinską ("Terrą"), spręsk, Gerb. Skaitytojai, pats paskaitęs.

Kai pradėsi, neatitruksi, kol nebaigsi skaitęs, ir baigęs gailėsies, kad taip greit. "Žvilgsnis į praeitį" yra puošmena visoje mūsų atsiminimų literatūroje, ir didelė talka mūsų tautos ir kultūros istorijai.

Dar dėl humoro: — sena kinų išmintis pataria: "Venk žmogaus, kuris nesijuokia ir neparagauna vyro";

— kai Ispanijoje įsisiūbavo antisemitizmas (tai buvo Viduramžiams besibaigiant) banga, Toledo rabinas vyriškos susirinkime tarė:

"Kur bebūtute, nepamirškite šitų dviejų dalykų: nepamirškite, kur Sionas, nepamirškite, kad humoras, kai ne namuos, kai klaidžiojame kely, yra geriausias bičulis".

(Tęsiny 2-me pusl.)

Kada leis aplankyti Lietuvą?

— Draugas Nikita, duris seniai beldžia būrys amerikiečių, norinčių aplankyti Lietuvą ir kitus Pabaltijo kraštus.
— Ką?! Nieko panašaus! Mikojanai, neužmiršk vieno dalyko: kaip jie neleido tau apžiūrėti Chicagos skerdyklų, taip mes neleisime jiems aplankyti mūsų šalių.
(NAUJIENŲ klisė).

(Tęsinys iš 1-mo pusl.)

2.

O dabar žodis kitas apie Kolombą Pautienį. Taip, dailininką. Kas, sakote, kad jis Juozas? Ar aš ginėju ar neigiu? Bet jis atrado Omahą, Nebr., lietuvių koloniją Vidurio Vakarų prerijų atšlaitė, daug ko pamirštą, "palaidota".

Pliusas ar minus? Ir kalbos negali būti.

Tai pirma. Antra: Joslyn Memorial Art Museum vadovybė sutiko leisti nuolatinės paveikslų parodos ribose išskaidinti 3 J. Pautieniaus kūrinius. Sutiko? Taip, nes tai nėra paprasta. Omahos (Nebraskos) galerija yra sudariusi 10-ties valstybių dailininkų "koaliciją", kitų neįsileidžia, ypač Illinois ar Ohio dailininkų. O išintis jau yra laidas į ... taisyklę. Muziejaus vadovybė sutiko (greičiausia kitamet pavasarį) leisti suruošti individualinę J. Pautieniaus kūrinių parodą.

Pliusas ar minus?

3.

Beje, Joslyn Memorial Art Museum'e Lietuva buvo gyva ir prieš J. Pautieniaus kūrybą. Tai — užsikimškite ausis ir užsimerkite visi, kurie trakinę (tiksliau: rasistinių idėjų) veislės! — Ben Shan. Po jo

J. Budrikas

Sirdingai užkviečia visus į
rakandų išpardavimą:

Parlor setų, Minkštų kreslų, Karpetų, Legamojo kambario setų, Matracų, Spyruoklinių ir rubber matracų, Viršūvės stalų su kreslais, Saldytuvų, Glazinių pečių, Gazų šildomų pečių, Stalėlių, Rašomų stalų, Skalbiamųjų mašinų, Televizijų, Hi-Fi, Stereophonų, Phonografų, Radio, Lagaminų, Lampų, Jewelry, Laikrodėlių, Silverware, Zadintuvų, Siėninių laikrodžių, Eilijantų, Deimantinių žiedų, Kaldrų, Paketų. Už geras prekes mokėsite pigiai.

LENGVI ISMOKEJIMAI.

Dėl sutaisyimo televizijos
telefonuokite

CALumet 5-7237

Atdara pirmadienio ir ketvirtadienio vakarais iki 9 val. Baldų skyrius atdaras sekmadienį nuo 12—5.

BUDRIK FURNITURE

3241 So. Halsted Street

30 metų leidžiamos lietuviškos programos. Stotis WHFC, 14° kil. kas sekmadienį 2:15 po pietų — 45 minutes. Visuomenė kviečiama pasiklausyti.

PASTABA: Liepos ir rugpjūčio mėn. Budriko Prekyba bus sekmadieniais uždaryta, kad davus darbininkam poilsį.

"NAUJIENOS" KIEKVIENO

DARBO ŽMOGAUS

DRAVGAS IR BIČIULIS.

2 — NAUJIENOS, CHICAGO 8, ILL.
—SATURDAY, JUNE 13, 1959

grafikos kūrinių ("Talmudas") aiškiai parašyta, kad — gimęs Lietuvoje.

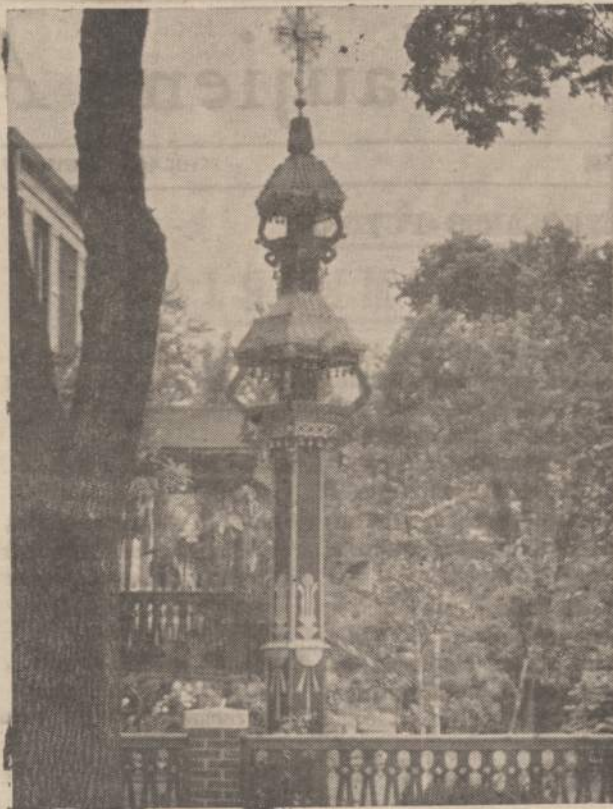
4.

"Literatūros ir Meno" Nr. 18 užtikau a-p-o-l-i-t-i-n-į str. "Jaunimas ir gamta", kur G. Isokas, be kita ko, visai teisingai rašo:

"Daug skolingi mūsų mažiesiems rašytojai. Pasakos apie gudruolį vilką, smaližę lapę, ilgaūsių kiškį ugdo vaiko estetika, atmintį ir, be abejo, duoda naudos. Tačiau ne mažiau reikia kūrinių, kuriuose būtų panaudojamos augalų ir žvėrių biologinės ir botaninės savybės. Šių temų pirmiausia neturėtų pamiršti jaunieji rašytojai. O rašyti yra apie ką. Lietuvoje yra storičiausias ne tik Tarybų Sąjungoje, bet gal ir Europoje Stelmuzės ažuolas. Šis "senelis" turi arti dviejų tūkstančių metų. Kodėl neparašyti apie jį vaizdingos, populiarios apybraižos? Tokį kūrinių vaikui skaitytų su įdomumu, tuo pačiu įsivardami daugiau žinių apie savo krašto gamtą. Kėdainių miškų ūkio Josvainių girininkijos Šaravų miške yra ažuolas, turintis 2,3 metro storio. 1863 metų sukilmio metu čia buvo pakarta kėfėlika sukilėlių... Ties Dubingių (Asvėjos) ežeru auga storičiausia Lietuvoje pušis. Panašių objektų yra ir daugiau. Antai, žaliųjų ežerų apylinkėse visiškai baigia nykti skendėniai. Tai įdomūs augalai. Jie plauko iš vienos ežero ar prūdo pusės į kitą ir, negalėdami iš žemės paimti kai kurių maisto medžiagų, ypač azoto, gauda gyvas infuzorijas, vandenį vėžinukus, mažytes žuvelės. Deja, puikūs geltoni jų žiedai draskomi besirastančiųjų valtimis poilsiatytojų. Žaliųjų ežerų draustinyje ir kitur auga ir kiti globos reikalingi augalai. Tai plačialapė rusvuolė (pūslapė klumpė), kurios nepaprastai gražūs žiedai vadinami "Veneros bateliais". Čia rasi ir blandis — įdomius, naktį žydinčius ir savo aromatu drugius prisiviliojančius augalus. Nyki smėlynų augmėnija, bet Kuršių Neringoje auga tokie gražūs augalai, kaip pajūrinis sotvaras, mūlinė gubėja, pajūrinis pelėžirnis, pajūrinė zunda, pajūrinė stoklė. Jų puikūs žiedai be sąlako draskomi, ir jėm gresia pavojus išnykti. Asiūkliai, pataisai, paparčiai yra mūsų planetoje karkaisė buvusios augalijos palikuonys. Įvairių švenčių proga jų ypač daug sunaikinama. Todėl nenuostabu, kad Lenkijos Liaudies Respublikoje įstatymų uždrausta skinti pataisus ir kitus nykstančius augalus. Panašių priemonių reikėtų imtis ir mūsų respublikoje.

J. Civenas

LIETUVIŠKAS KRYŽIUS PRIE DR. ADOMAVIČIAUS NAMŲ

Chicagos laikraštis "Southtown Economist" š. m. birželio mėn. 3 d. laidoje patalpino didelį, labai gražaus lietuviško kryžiaus paveikslą su antrašte "Europietiški papročiai šičia". Šis labai plačiai skaitomas Chicagoje laikraštis rašo: "Dr. Jonas Adomavičius pastatė 25 pėdų aukščio kryžių kampe Claremont Ave. ir W. Garfield Blvd.. Daugelis pietinės Chicagos gyventojų susidomėjo 25 pėdų aukščio kryžiumi.

Dr. J. Adomavičius, gydytojas, vidaus ligų specialistas, atgaivino šičia seną Lietuvos paprotį statyti prie namų šeimyninį kryžių. Dr. Adomavičius, atvykęs šičia 1949 m., pagelbėjo pagražinti pietinę Chicagos dalį šituo meno kūriniu.

Pernai buvo sudaryti planai pastatyti aukštą kryžių, simbolizuojantį lietuvišką šeimyninį kryžių. Kiekviena šeimyna Lietuvoje statydavo prie savo sodybos kryžių ir kiekvienas toks kryžius buvo skirtingas nuo kitų, originaliai suplanuotas.

Šis kryžius yra padarytas iš

raudono medžio ir baltos pušies su aliuminijaus Monstrancija ant viršaus.

Ši menišką kryžių, kuris neseniai buvo užbaigtas ir pastatytas, sukūrė du menininkai, kilę iš Lietuvos — menininkas - tapytojas Adomas Varnas (3721 W. 65th St.) ir menininkas medžio drožėjas Antanas Paskocimas (6454 S. Talman Ave.).

Dr. Adomavičius pareiškė: "Šis kryžius pastatytas, kad suteiktų gyno meno kūrinių, šiai Chicagos miesto daliai, pagražinant šį pramoninės imperijos centrą".

Jis mano, kad kiekvienas ateivis Amerikoj turėtų prisidėti kokiui nors būdu prie jos progreso ir bandyti kiek yra galima gražinti šį miestą.

Sekdamas senovišką tautinį paprotį, Dr. Adomavičius ne tik pastatė šį kryžių, bet ir aptvėrė savo sodybą labai gražia, originalia tvora, prie kurios praėiviai sustoja besizavėdami.

"NAUJIENOSE" gali rašyti kiekvienas ir apie viską.

PIGIAUSIEJI IR GREIČIAUSIEJI
SIUNTINIAI Į LIETUVĄ PER

Patria Gift Parcel Co.

3741 West 26th St., Chicago 23, Ill.
CRawford 7-2126

MOTERIMS: 4½ ya. medžiagos patalo impilams ir 24 ya. įvairaus rayon 6 suknelėms \$5380
VYRAMS: tamsiai mėlyna vilna paltui, tamsiai pilka dryža vilna siūtui, mėlynas rayon siūtui ir 6 ya. rayon pamušalui \$5510

Labai žemos kainos maisto, akordeonų, siuvamų mašinų ir prekių, parduodamų mūsų įstaigoje, o ypač didelis pasirinkimas vietinių ir importuotų vilnonių medžiagų ir odos.

Siunčiame Jūsų atneštus arba paštu atsiųstus siuntinius. Patalpos vėsinamos — Air conditioned, todėl vasaros metu čia rasite gerą poilsį.

NORS KARTĄ ĮSITIKINKITE!

Darbo valandos nuo 9:00 iki 6:00, šeštadieniais nuo 9:00 iki 5:00.

Skyrius: 3305 SO. HALSTED ST. LA 3-2021.

Žmogus, kuris matė savo širdies operaciją

Vienas spaudos žmogus, kuriam New Yorke buvo padaryta rimta širdies operacija be apmarinimo, aprašo, kaip jis operaciją stebėjo, ką matė ir ką jautė...

Operacijų kambaryje

Lygiai 8 valandą ryto ligoninės patarnautojai jį įvežė į operacijų kambarį ir privežė prie ilgo siauro balto metalinio stalo, viršum kurio švietė ryški, akinančiai šviesi lempa. Nuo vežimėlio ligonį užritinę ant to stalo, jie išėjo.

Toliau prie stalo stovėjo pusračiu aštuonios žmonių figūros, kurių veidai buvo uždengti baltomis kaukėmis. Trys figūros dėvėjo žalius užvalkus ir žalias kepuraites. Kiti penki buvo visiškai baltai apsirengę, net kojines buvo baltos.

Viena žalia figūra priartėjo ir paklausė: „Ar gerai jaučiatės?“ Tai buvo vyresnysis chirurgas. Jis priminė, kaip pirmiau jis jau aiškino, jog operacijai galima vartoti bendrą anestetiką arba lokalinę. Lokalinė yra geresnė rizika, bet gali atsitikti, jog operuojant pajusi skausmą. Nors tokiu atveju visuomet bus galima bėginti užmigdyti.

„Aš pasirinkau lokalinę anestetiką“ (vietinį apmarinimą), rašo operuotasis. Jos pranašumas — tai tas, kad galėsiu jausti, kai operuos.

Pacientas prieš 10 dienų buvo gavęs širdies smūgį — koronarinę ataką, ir turėjo apsispręsti, ar gyventi savo likusias dienas pusiau invalidu, ar rizikuoti labai jautrią širdies operaciją ir atgauti vebeik visiškai normalią sveikatą. Jis pasirinko operaciją — žūt ar būt.

Ko galima tikėtis po operacijos

Chirurgas iš vakaro buvo smulkiai paaikškinęs visą ligą ir operaciją. Širdies tyrimas parodė, kad yra didelis defektas širdžiai kraujo pristatyme ir dėl per didelės įtampos širdis yra žymiai padidėjusi. „Jūsų širdis yra labai pavargusi ir jai reikalinga skubi pagalba“. Ta pagalba galima trimis būdais: pirmas, perpiovimas vidinės maminės arterijos viršum širdies; antras, — penktojo šonkaulio kremzlės pašalinimas, ir trečias, — širdies dangčio atidarymas, kad būtų galima į širdį įšvirkšti gyno magnio silikato.

Atkirpus arteriją netiesioginiai padidės širdies raumens spaudimas ir tatai padidins kraujo priplaukimą. Šonkaulio kremzlės pašalinimas leis širdies raumeniui įsijungti į didesnį krūtinės raumenį ir tatai patieks širdžiai ekstra kraujo. Gi magnio silikatas,

įleistas smulkučiais grūdėliais, padidins kraujo srovėnimą dar kitu keliu. Padėti širdies dangčio vidun (tarp dangčio ir širdies raumens) tie metaliniai grūdėliai iššauks švelnutį ir nuolatinį šiurenamą veiksmą.

Operacija prasideda

Operaciją atliks širdies specialistas, kuriam asistuos septyni chirurgai, anestetistas ir keturios slaugės, kiekviena ypatingas pareigas atlikdama.

„Bandykite atsipalaiduoti“, pašnibždomis patarė slaugė, stovėdama prie galvos, ir kempe nušluostė ligoniui nuokaktos prakaitą. Į dešinę ranką buvo įsmeigta adata tam atvejui, jei reiks duoti kraujo transfuziją. Ligonis buvo suvyniotas į šviežias vėsius drobes, tik krūtinė palikta nuoga. Rankos buvo ištiesios ir patogiai padėtos ant staliukų.

„Jausite šaltį“, pasakė daktaras, pradėjęs dideliu vatos gabalu tepti rausvos spalvos antiseptiku visą krūtinę. Antiseptinis skystimas tikrai atrodė labai šaltas. Kažkas pataisė viršum galvos kabančią akinančiai šviesią lempą. Asi-

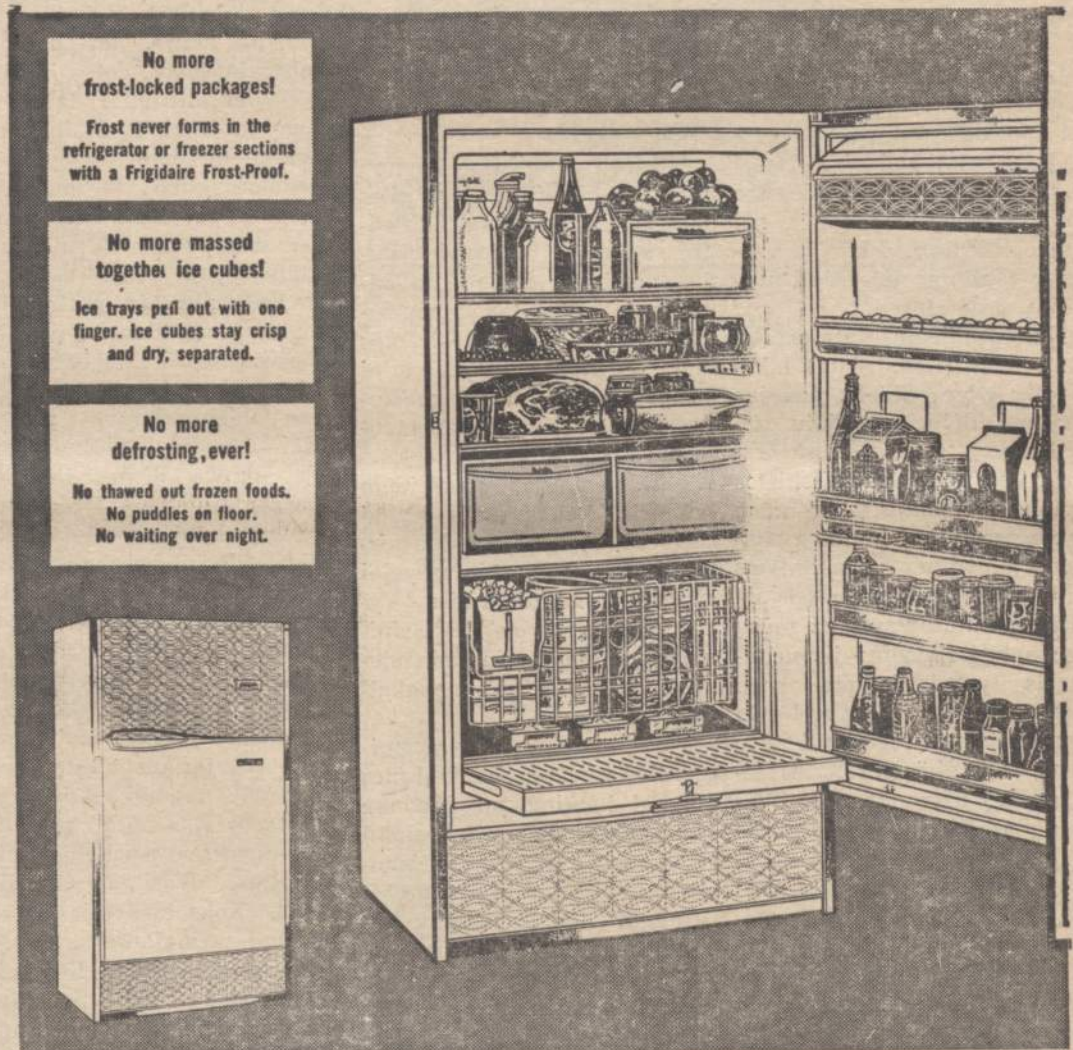
stuojuo daktaras iš dešinės pradėjo apdėti visą krūtinę sterilizuotais tvarsčių gabalais, išskiriant mažą plyšį, paliktą pačiai operacijai.

Operuojamojo stalo gale susirinko iš Europos atvykę daktarai stebėtojai, visi baltai apsirengę ir kaukes užsidėję.

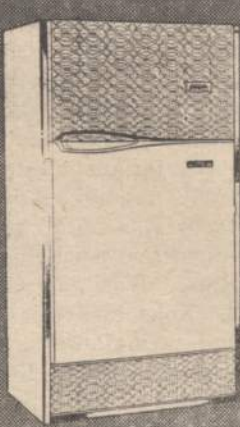
Ligonis jautė, kad jo rankos yra šlapios nuo prakaito ir paprašė duoti ką nors išitverti. Slaugė išpaudė į abidvi rankas po didelį vatos gabalą, kuriuos operuojamasis kietai suspaudė ir pasijuto geriau.

„Dabar tamsta pajusi adatą“, perspėjo daktaras ir pradėjo skaityti: „Vienas, du, (Daugiau 9-me pusl.)“

Now at SOLTIS

- No more frost-locked packages! Frost never forms in the refrigerator or freezer sections with a Frigidaire Frost-Proof.
- No more massed together ice cubes! Ice trays peel out with one finger. Ice cubes stay crisp and dry, separated.
- No more defrosting, ever! No thawed out frozen foods. No puddles on floor. No waiting over night.

12.4 cu. ft. Model FP-124-59

Now the Frigidaire Sheer Look goes feminine for your kitchen with new Lacework Styling. Choice of five gay colors or Snowcrest White Dulux finish.

FRIGIDAIRE ADVANCED APPLIANCES DESIGNED WITH YOU IN MIND

SOLTIS HOME APPLIANCES AND FURNITURE

2647 West 51st Street

Tel. HEmlock 4-7095

OPEN MONDAY AND THURSDAY EVENINGS

MARYTĖ ŽICKUTĖ

Nesusipratimas dėl nesupratimo

Po dviejų veikalų ("Vėjas gluosniuose" ir "Penki stulpai turgaus aikštėje"), matytų scenoje, atrodo, galima mėginti apibūdinti A. Landsbergį dramaturgą. Pačių veikalų neskaicius, o mačius juos režisierių interpretuotus, apibūdinimas gali turėti kai kurių niuansinių spragų, tačiau matytoji ir girdėtoji medžiaga duoda pakankamai pagrindo ieškoti bendrinių bruožų.

Abu A. Landsbergio draminiai veikalai, nors traktuojama skirtingus pasaulius, žmones ir įvykius, labai panašūs savo struktūra, o svarbiausia — savo quintesencija: esmine plotme, kurioje autorius ieško ir įgalį išreikšti save. Ir toji plotmė A. Landsbergiui nėra nei dramatinės situacijos, nei įvykių įtampa, nei žmonių charakteriai, o žodis, mintis, idėja. Atrodo, A. Landsbergiui ne ypatingai svarbūs jo veikėjų psichologiniai lūžiai ar įvykių nenutrūkstamoji raida; kuo autorius ypatingai rūpinasi, yra: kad tie veikėjai duotose apylostose įtikinamai išreikštų jo idėją. Todėl A. Landsbergiui negalėtume suteikti nei psichologinės, nei situacinės dramos kūrėjo vardo, o turėtume jį vadinti problemų dramaturgą.

Nuo problemų dramos ligi skaitytinės (Lesedrama) labai netoli, ir yra didelis pavojus paskęsti idėjų, filosofinių išvedžiojimų sriaute, nuskriaudžiant esminius teatrui skirtos dramos elementus, kas mūsų dramaturgijoje būdinga visiems Vydūno draminiams veikalams. A. Landsbergis šia prasme laimingesnis už mūsų originalųjį filosofą: jis nenuškęsta pagrindiniame savo dramų sriaute, o sugeba to sriaute tekme reguliuoti pro gana sumaniai pastatytas teatrališkas užtvankas. Ir "Vėjuje gluosniuose" ir "Penkiuose stulpuose", atkakliai siekdamas atskleisti žiūrovui savo idėjos didybę, autorius prisagsto (sumaniai ir vietoje) ir gryno teatrališkumo: keletą standartinių tipizuotų, gana schematiškų personažų (plikbajoris, jo mylimoji, tardytojas), keletą intriguojančių mažiukų veiksmo epizodų (išsiveš Kurevičius Aldoną ar neišsiveš? nušaus Antanas tardytoją ar nenušaus?) ir vos užčiuopiamą epochos ir vietos atmosferos atspalvį. Tačiau visų tų grynųjų teatrališkumų tėra tik minimaliausias minimumas, kad, gink Dieve, jie kartais nors atsitiktinai nenustelbtų pačios pagrindinio veikalo tekės — problemos sprendimo, kuriai autorius paskyrė ir pagrindinius abiejų veikalų personažus, net nemėgindamas jų individualinti — šventas Kazimieras-Angelas ir Dainuotojas.

Tokių bendrinių bruožų atradę A. Landsbergio dramose, norėtume jį čia pavadinti

moderniu dramaturgu. Jeigu modernus menas savo spalvų, linijų, plokštumų, dėmių problemineis sprendimais daugiau veikia mūsų protą, o ne jausmus, jeigu modernioji poezija bazuojasi ne jausmo tyrumu bei stiprybe, o mąstymo gilumu, tai ir moderni dramaturgija, tur būt, eina analogišku keliu, ir jos pagrindinis siekimas tampa nebe emocijų patenkinimas, o pasiimtos problemos sprendimas, kas jau priklauso ne jausmų ir emocijų sričiai, bet protui. Apmaštytams, o ne emocijiniam pasigėrėjimui parašytos ir abi A. Landsbergio dramos, todėl jos labai ir labai svetimos mūsų iš tradicijos realistiniam teatrui. Kaip A. Nykos-Niliūno eilėraščiams deklamuoti nepakanka tų pačių priemonių, kurios naudojamos deklamuojant A. Baranauko "Anykščių šilėlį", taip pat A. Landsbergio veikalams nepakanka tų pačių teatrinų priemonių, kurios padaro skambius ir pilnus P. Vaičiūno veikalus.

Aukščiau pareikšto teigimo geriausia iliustracija yra kilęs nemažas triukšmas dėl "Penkių stulpų" antipatriotiškumo, partizanų idėjos suniekimo etc. Tuo tarpu pagrindinė A. Landsbergio dramos idėja — ginkluoto okupantui pasipriešinimo beprasmiškumas, kiek begalint didesnis tausojimas gyvųjų tautos jėgų — visiškai ne nauja. Ta pati idėja jau prieš keletą metų grynai racionaline, o ne menine forma buvo gana intensyviai sprendžiama kuluaruose Vyriausiojo Lietuvos Išlaisvinimo Komiteto, kurio tada niekas subolševikėjimu nepakaltino.

Tur būt, tokia jau yra emigrantinė psichologija, kad mes net ligi juokingumo ieškome visokios rūšies kaltininkų visokiais atvejais. Nenoriu į tokių kaltintojų gretas įsijungti, todėl sekamą pastraipos sakinių konstrukciją prašau priimti tik formaliniu požiūriu. Jeigu būtų reikalas ką nors kaltinti dėl A. Landsbergio draminių veikalų neigiamo poveikio į kai kuriuos žiūrovus, tai tą kaltę turėtų prisiimti mūsų teatrai, o visiškai konkrečiai kalbant, tų veikalų režisieriai - statytojai. Ir "Vėjo gluosniuose" ir "Penkių stulpų" pastatymų forma visiškai neatitiko autoriaus veikalų formos, nes, kaip jau anksčiau minėta, A. Landsbergio dramios realistiško teatro priemonėmis neišsprendžiamos.

Kas prisimena labai gražias realistiškas "Vėjo gluosniuose" dekoracijas, "stanislavskinę", vietomis visai neblogo mūsų geresniųjų aktorių vaidybą, daugumoje išteisintas ir kruopščiai apgalvotas mizanscenas, gana efektingą apšvietimą, tas taip pat neužmiršo,

kaip veikalas vistiek, nežiūrint visų teigiamybių, nuskambėjo blankiai ir reikiamo išpūdzio nepadare. Kodėl? Atsakymas glūdi pačioje esmėje: "Vėjo gluosniuose" kad ir geriausiomis tradicinėmis mūsų teatro priemonėmis sugroti, kad skambėtų, neįmanoma, jam reikalinga nauja forma, naujas režisierinis - pastatyminis priėjimas, kuris nesipiautų su autoriaus žodžiu, o tik padėtų jam dar skaisčiau pražysti visą grožybę.

Neskambėjo ir "Penki stulpai turgaus aikštėje". Šis pastatymas buvo nutrauktas dar žemiau į realistinę plotmę, negu "Vėjo gluosniuose" spektaklis, vietomis net su priemaisha dekoratyvinio natūralizmo, kaip lovos, foto aparatas ar harmonika sofoje (kuri taip ir nepagrojo). Jeigu "Gluosniuose" buvo jaučiama bent užuomina vieningo stiliaus, nors ir netinkamo šiam veikalui, tai "Stulpuose" kokį nors vientisą pastatymo stilių sunku įžiūrėti: jeigu pačių stulpų sprendimo technika ir įdomi bei nauja, tai antena bunkeryje, lovos, sofas ir kiti kasdieniai atributai tą idėmumą nustelbė išnaikinamai. Kaip netinkamos vaidybinės priemonės buvo "Gluosniuose", taip pat netinkamos tos priemonės buvo ir "Penkiuose stulpuose", su tuo tik skirtumu, kad pirmojo pastatymo daugiau įgudę aktoriai parodė didesnę technišką sugebėjimą.

Norėtusi atkreipti dėmesį į vieną "Penkių stulpų" personažą — tardytoją, į kurį, be to, atkreipė dėmesį ir visi recenzentai. Tik aš abejoju, ar recenzentai suprato, kodėl I. Gataučio interpretuotas tardytojas įtikino. Rodos, kiekvienas recenzentų teigė, kad aktorius, vaidinęs tardytoją, sukūrė pilną ir niuansuotą žmogų. Man matos, kad tokia pažiūra perdėm klaidinga, nes net autoriaus tekste nėra duota pakankamai medžiagos, kad tardytojas būtų pilnutinis žmogus, su psichologiniais niuansais, dvasiniais lūžiais ir t. t. Koks tardytojas buvo pačiame pirmajame savo pasirodyme, toks pat jis ir numirė, niekas jo sieloje nepakito per visą veikalą. Įtikinamumo paslaptis yra idėjoje, de ja, šiuo atveju neigiamoje. I. Gataučio interpretuotas tardytojas buvo gerai informinta idėjos personifikacija, kuri kaip tik ir tiko A. Landsbergio probleminei dramai. (Ar čia kartais nėra raktas spręsti ir visiems kitiems šio autoriaus dramų personažams?) Jeigu aktorius, atstovavęs priešingą (teigiamą) idėją, būtų, režisieriaus padėdamas, taip pat sugebėjęs tą idėją sukaupti savyje ir suradęs tinkamą formą jai išreikšti, kažin ar būtume susilaukę tos neskanios polemikos, kuri buvo užplūdusi mūsų laikraščius po šio veikalo pastatymo Detroito.

Skelbkitės "N-nose"

Jei ne PETRAS ŠIRVOKAS, rašytojas Juozas Švaistas būtų negavęs tūkstantinės. PETRAS ŠIRVOKAS atidarė rašytojui duris į garbę ir prie pinigų. Tai logiškas dalykas.

Visiems vertėtų susipažinti su PETRU ŠIRVOKU, galinčiu daugeliui atidaryti duris į laimingą ir pasitenkinimo pilną sayaitgalį. PETRĄ ŠIRVOKĄ gausite, jei kreipsitės į NAUJIENAS arba kitus knygų platiniojus. Paskutiniu metu Petru ŠIRVOKU susidomėjimas padidėjo. Įsigykite šią knygą, kol jos laida nepasibaigusi. Knyga turi 230 puslapių, o kaina tik \$2.00.

STANKUS Construction Co.

Atlieka statybos planavimo darbus gyvenamųjų ir prekybos pastatų.

Jūsų pasirinkimui turime virš 300 standartinių projektų.

Ofiso ir namų telefonas:

PROSPECT 8-2013

7403 So. Western Ave.

CHICAGO 36, ILL.

IS TOLI AR IS ARTI PIGIAI

PERKRAUSTAU (MOVING)

BALDUS IR ĮVAIRIUS DAIKTUS Perkraustymas saugus, greitas ir tvarkingas. Viskas apdrausta.

ANTANAS VILIMAS

3415 So. Lituanica Ave.

CHICAGO, ILLINOIS

Tel.: FRontier 6-1882

GRADINSKAS

DOVANOS

mokyklas baigiantiems
• TV, radijai, Hi-Fi, patefonai, vėsintuvai, vėdintuvai.
• Pardavimas ir taisymas.
J. G. Television Co., 2512 W. 47 St.
FRontier 6-1998
Atdara kasdien. Sekmad. uždaryta.

SOPHIE BARCUS

RADIJO VALANDA

Visi programai iš WOPA,
1490 kil. AM 102-7 FM

Kasdien: nuo pirmadienio iki
penktadienio 10—11 val. ryto

Šeštadienį ir sekmadienį
nuo 8:30 iki 9:30 v. ryto
VAKARUSKOS: pirmad. 7 val. v.

Tel.: HEMlock 4-2413

7159 S. MAPLEWOOD AVE.

Chicago 29, Illinois

"NAUJENOSE" gali rašyti kiekvienas ir apie viską.

4 — NAUJIENOS, CHICAGO 8, ILL.
—SATURDAY, JUNE 13, 1959

Specialiai šachmatininkams...

Neseniai miręs Prancūzijos didmeisteris Tartakoveris kartą pareiškė: "Kai kada šachmatų partijoje dalyvauja ne 4, o 6 arkliai..."

Pasaulio meisteris, Aliechinas (miręs 1946 m.) stebėjo vienoje Paryžiaus kavinėje dviejų "fušerų" partiją. Baltieji turėjo du rikius prieš juodųjų bokštą ir be to dar vieną pėstininką daugiau. Šachmatininkas, žaidęs baltais pasakė: "Pone didmeisterei, juk turint šitokią persvarą laimėjimas garantuotas!" Deja, partija baigėsi lygiomis. "Nesuprantu, kaip galėjo šitaip įvykti!" sušuko ballasis. "Labai paprastai", atsakė Aliechinas, "du kvailiai visada laimi, bet trys pralaimi!" (žodžių žaidimas: prancūziškai rikis vadinasi fou, t. y. kvailys).

"Zinai", sako vienas šachmatininkas kitam, "manoji įteikė man ultimatumą: jei aš nenustuju žaidęs šachmatais, tai ji mane meta".

"Liūdna, liūdna", palingavo galva draugas.

"Iš tikro liūdna, aš labai pasigėsiu savo žmonos!"

"Keistas reiškinys", tarė syki vienas didmeisteris, "man niekad neteko laimėti partijos iš sveiko priešininko. Pralaimėjęs visada būdavo kuo nors susirgęs".

Bernard Shaw valgė vakarienę prašmatniame Londono restorane, kur publiką linksmino geras orkestras. Kapelmeisteris, pamatęs garsųjį rarytoją, priėjo ir paklausė, ką "sugraiti" jo garbei? "Geriausia "pagraikime" šachmatais", atsakė Shaw.

Vieno turnyro metu anglų meisteris George Thomas paklausė meisterio Koltanovskio (jis šiuo metu gyvena JAV, rodos, Kalifornijoje): "Ar Tamsta paaukojai ar praktiškai kokybę?" "Dar tuo tarpu nežinau", — atsakė Koltanovskis, — "tai paaiškės po partijos; jei aš laimėsiu, tai, vadinasi, buvau paaukojęs kokybę, o jei pralaimėsiu — buvau praktišes".

Vienoje "kavinės" partijoje baltieji trimis ėjimais aukojo po figūrą, bet juodieji vis neėmė ballųjų figūrų. Tuo būdu susidarė padėtis, kurioje juodieji galėjo imti bet kurią iš trijų aukojamųjų figūrų. Žaidėjas, turėjęs juodus, sėdėjo ir ramiai galvojo. Baltasis, netekęs kantrybės sušuko: "Ką gi Jūs pagaliau imsite?" Juodasis pakėlė akis nuo lentos ir lėtai tarė: „Aš manyčiau, kad gerą stikliuką konjako!"

Didmeisteris E. Bogoliubov

5 — NAUJIENOS, CHICAGO 8, ILL.
—SATURDAY, JUNE 13, 1959

vas žaidė simultaną mažame šveicarijos miestelyje. Suprantama, kad vietinio laikraščio reporteris buvo čia pat su savo foto-aparatu. Bet kaip buvo nustebe šachmatininkai, kai kitą dieną jie pamatė nuotraukoje visus, tik nebuvo Bogoliubovo! Pasiteiravo pas reporterį. "Taigi", — atsakė jis, — "tą storulį, kur vis sukinėjosi priekyje, aš nuretušavau, nes juk jis buvo ne savo vietoje, o be to visai nereikalingas".

Vienas didmeisteris buvo nuvažiavęs pasižiūrėti ponių turnyro. Atrodė, kad padėtis vienoje lentoje jį labai sudomino, ir jis ilgai stovėjo prie žaidžiančių ponių stalo. "Na, kaip atrodo?", paklausė pašnabždomis didmeisterio vienas žiūrovas. "Šiaip būtų pusė bėdos", atsakė didmeisteris, "bet aš armenšikiai nemėgstu tokių liesų!"

Vienas nelabai stiprus šachmatininkas tarėsi užtat esąs labai geras seklys ir psichologas. "Zinai", — pasakė jis savo draugui, — "eikime ir pastovėkime prie žaidimų salės durų. Kai išeis kuris nors meisteris, tai aš pasakysiu tau tuoj, ar jis laimėjo, ar pralaimėjo". Draugas sutiko. Už kelių minučių išėjo iš salės vienas iš didžiųjų meisterių. Mūsų psichologas priėjo prie jo ir tarė: "Tamsta, pone didmeisterei, tikrai pralaimėjai partiją, nes esi susiraukęs ir nepatenkintas".

"Visai ne!" — atrėžė šurkščiai didmeisteris, "partiją aš laimėjau, bet man pavogė apsiaustą!"

Didmeisteris Teichmanas buvo aistringas imtynių mėgėjas. Be to ji pats buvo milžiniško ūgio ir labiau panašus į imtininką, negu į šachmatininką. Vieną gražų vakarą jis žaidė partiją su didmeisteriu Zemišu. (Zemišas, vok. Saemisch, vienas iš geriausių "aklųjų" pasaulio žaidėjų ir vienas iš nedaugelio dar gyvų "senosios gvardijos" atstovų).

Staiga Teichmanas išsitraukė laikrodį, žvilgterėjo į jį ir skubiai sužerė figūras, tardamas: "Na, gana šilo bukaprotiško užsiėmimo. Lygiosios! Eikime greičiau, kad nepasivėlintume į cirka".

JAV didmeisteris Reuben Fine (dabar jau pasitraukęs iš šachmatų arenos) pateko syki į spiritistinį seansą. Vienas iš aktyviųjų dalyvių paklausė didmeisterio, kieno dvasią jis norėtų iškviešti iš ano pasaulio. "Na, žinoma, Paulio Morphy!" Kai pasirodė didžiojo šachmatų genijaus dvasia, Reuben Fine paklausė: "Pasakykite, Mr. Morphy, ar šeštuoju Evanso gambito ėji-

mu reikia rikiu mušti pėstininką, ar pasitraukti į b6?" Pagal gaudus Fine buvo laimingas, galėdamas pasprukti iš seanso be sunkių kūno sužalojimų.

Vertė A. Z.

Žmogysta prieina praėivį ir prašo dešimtuko.

— Na gi, aš ką tik daviau tau dešimtuką!

Žmogysta: — Liaukis tams-ta gyvenęs praėityje!

CHICAGO SVARIAUSIAS IR
MODERNISKIAUSIAS DARŽAS
BUČO DARŽAS
WILLOW WEST INN
AND PICNIC GROVE
83rd and Willow Springs Road
WILLOW SPRINGS, ILL.

PASIMATYKIT SU STANLEY LITVINU

APIE SAVO NAMO
INSULIACIJOS PROBLEMAS.

Dabar yra laikas tinkamai įrengti savo namą vasarai ir žiemai.

Mes turime išdirbtą reputaciją pilno pasirinkimo A-1 rūšies stako lentų ir namams materialų.

CARR-MOODY LUMBER COMPANY

3039 SO. HALSTED STREET Tel.: VICTORY 2-1272
STANLEY LITVINAS, Mgr. — LIETUVIAI SALESMONAI

ACTION ELECTRICAL SALES CO.

3021 West 63rd St., Chicago 29, Ill.
Tel.: REpublic 7-3440

Ar Jūsų namo elektros laidai yra saugūs?

Bereikalingai nedeginkite fiuzų ir nestatykite savo nuosavybės pavojun. Įveskite 3 laidų 100 amperų 240 voltų elektrą, kad gyventumėte

Patogiau, Saugiau ir Ramiau

Jūsų patogumui įtaisysime naują fiuzų dėžę, įvesime rankinį išjungimą, elektros skaitiklį iškelsime laukan, nuvesime laidą žemėn. Visą elektros sistemą sutvarkysime pagal pačius paskutinius miesto reikalavimus, kad išvengtumėte elektros smūgio ir būtumėte apsaugoti nuo perkūnijos.

Apžiūrėsime Jūsų elektros laidus ir nustatysime šiandien Jums reikalingą elektros pajėgą. Už šiuos patarnavimus nieko neįimsime. Apžiūrėtojas laidų nefaisys. Jis Jums papasakos, kokioje padėtyje yra Jūsų namo elektrą; jei norėsite, tai davinius praneš raštu. Prisilaikome Edison Electric Institute nustatytų taisyklių elektros pajėgumui nustatyti.

Vienos šeimos buto elektrą sumoderninam už \$135.00.
Dviejų šeimų buto elektrą sumoderninam už \$185.00.

Nebūtinas pradinis įmokejimas. Mokėti galėsite išmokėjimais.

Visais elektros reikalais kreipkitės į patyrusį ir licenzijuotą elektriką Geležinį, REpublic 7-3440.

LAIKAS VISADA TINKAMAS

Siųsti dovanų siuntinį giminėms ir draugams į bet kurią SSSR dalį, Lietuvą, Latviją, Estiją, Gudiją ir Ukrainą.

COSMOS PARCELS EXPRESS CORPORATION

39 Second Avenue (kampas 2nd Street)

New York 3, N. Y. — AL 4-5456-7

Kviečia Jus aplankyti jų naujai įsteigtą įstaigą, iš kurios jūsų dovanų siuntinys bus išsiustas skubiai, tiksliai ir taupiai.

ĮTEIKIMAS GARANTUOTAS.

Įstaiga atidaryta: 9-6 kasdien, šeštadieniais ir sekmadieniais 9-4.

Jūsų patogumui vietoje yra siuntiniams didelis prekių pasirinkimas labai prieinamomis kainomis.

Paštu atsiųsti siuntiniai skubiai sutvarkomi.

MŪSŲ ŽINGSNIAI

Leidžia Santara ir Sambi Sviesa Chicagoje.
Redaguoja: Rita Kavolienė
Medžiaga siūsti: 1938 S. 48th Ct., Cicero, Ill.

2 METAI

NR. 23 (52)

Kreivas žvilgsnis į lietuvių studentą

LIŪTAS MOCKŪNAS

Kalbant*) lietuviybės išlaidymo, mūsų vertybių ar bendrai kultūriniais klausimais, esame įpratę vartoti "prieš" ar "už" sąvokas. Publicistiniiais terminais išsireiškiant, turime du pasirinkimus: arba "likti tvirtais lietuviams", arba "pasikęsti amerikoniškam jūroje". To pasėkoje kalbama apie apsisprendimą už lietuviybę ir badoma sukurti apsisprendusio lietuvi studento tipas, kurį galima būtų pastatyti visų imitacijai arba pasigėrėjimui.

Palietus "lietuviybės išlaidymo" ir panašias temas, tuojau kyla klausimas: ar yra iš viso įmanoma brėžti griežtą liniją tarp lietuviškų vertybių ir vadinamojo amerikoniškumo, ir ar iš viso realu kalbėti apie "tvirtuosius" ir "skenduolius" mūsų tarpe? Norint bent iš dalies atsakyti šį klausimą, pažvelkime į kai kuriuos bruožus, būdingus amerikiečiui studentui ir mums.

Ar mums patinka, ar ne, turime sutikti, kad lietuvių studentas yra neatskiriama amerikietiškos studentijos dalis ir kad didelė jos problemų dalis yra kartu ir mūsų problemos. Mus irgi kamuoja prisitaikymo prie masinės bendruomenės, bohemiško nekonformizmo ir pastovių vertybių radimo reliatyviame pasaulyje klausimai. Drįstu sakyti, kad šie klausimai mums kartais net daugiau rūpi negu Lietuvos laisvinimas, kuris nuo 1945 metų nei žingsnio nepazengė į priekį ir kurį mūsų "veiksniai" baigia numarinti savo visiška originalumo stoka.

Galbūt labiausiai pastebimas bruožas, kuris tikėtų dabartiniam lietuviui studentui, kaip ir jo kolegai amerikiečiui, būtų užsidarymas savyje ir nesidomėjimas visuomeniniais bei bendriniais ideologiniais klausimais. Amerikiečiai šią studentų kartą vadina "the silent generation", pastėbėdami, kad jeigu anksčiau studentas įsiskaidė apjungiančios idėjos, už kurią kovoti, ar kokios nors "casue", prie kurios prisijungti, tai dabar jis nemato tame prasmės ir formuoja savo pažiūras, pasiremdamas asmeniškai patirtimi bei sąlyčiu su pasauliu. Kitaip sakant, jis pirma bando surasti ir suprasti pats save ir tik paskui tikisi prieti prie bendrinį problemų — o ne atvirksčiai, kaip buvo daroma

* Šių eilučių, kurias perspausdiname iš "Studentų Gairių", autorius yra Philadelphia Santaros valdybos narys.

anksčiau.

Nors kai kurie su manimi nesutiktų, panašūs simptomai matomi ir mūsų studentijoje. Visi žinome, kaip radikaliai Lietuvių Studentų Sąjunga pasikeitė per paskutinius šešis metus, kad net praėjusiame visuotiniame suvažiavime vienas iš mūsų organizacijos "senųjų vilkų" patarė, kad būtų sveika į mūsų organizacinį gyvenimą įvesti dirbtinos kontroversijos. Taip pat, ne vienas senųjų veikėjų mūsų ideologinėse organizacijose privačiai skundžiasi, kad naujoji studentų karta nesidomi tais pačiais klausimais, kokiais jie domėjosi. Nesakyčiau, kad tai būtų tragiška. Tai tik parodo, kad mūsų studentija įgauna savitą charakterį ir kad kai kurie mūsų veikimo metodai keistini.

Iš šių pastabų, galbūt, gausime išpūdis, kad lietuvių studentas visiškai prilygsta amerikiečiui. Iš tikrųjų taip nėra. Jeigu kas mūsų studentą paklaustų, kuo jis skiriasi nuo savo kolegos amerikiečio, pradžioje jis bandytų atsakyti šiaip: "Aš priklausau studentiškos organizacijoms, kurios turi savo keistas ideologijas, aš kiekviena proga skleidžiu mūsų "lenciūgėlišką" kultūrą, aš prisidedu prie misterijų rengimo mūsų žuvusiems partizanams, šoku tango... ir, reikalui esant, galėčiau išvardinti daug panašių dalykų". Tačiau, giliau pagalvojęs, aš manau jis sutiks, kad atsakymas glūdi kitur. Visas skirtumas yra tame, kad lietuviui tam tikrą savo gyvenimo laikotarpį buvo formuotas visiškai kitokioj aplinkoj, o tai jį tiesiog išmesta iš amerikiečių studentų tarpo. Ir štai kodėl. Kaip anksčiau minėjau, dabartinis Amerikos studentas įsiskaidė atsakymų į įvairius gyvenimo statomus klausimus, pasiremdamas savo asmenine patirtimi bei asmeniniu sąlyčiu su aplinka. Šiuo atžvilgiu lietuvių studentas daug pranašesnis už amerikietį, nes jis daug daugiau gyvenimo matęs bei visko patyręs. Vien tik tai susipažinimas su dviem kultūrom duoda jam platesnį akiratį ir didesnį potencialą kritiškam gyvenimo įvertinimui. Lietuvis studentas, lyginant jį su amerikiečiu, panašus į mylios bėgika, kuriam yra duota pusė mylios forų.

Didžiausias amerikiečio studento noras yra išgyventi ką

nors monumentalaus, kas jį padarytų individu. Tai, žinoma, sunku atsiekti Amerikos masinėje bendruomenėje, ir to pasėkoje jis griebiasi tokių sintetiškų dalykų kaip Zen Budizmo arba "beatnikiško" nekonformizmo. Man rodos, šiame vidiniame pranašume ir randasi dalis atsakymo, kodėl lietuviui studentui amerikietiškoji studentija nėra iš dalies priimtina ir kodėl jis priklauso savo, kad ir labai netobuloms organizacijoms. *Nežiūrint kaip dedile norėtume būti individai, tą individualizmą išreikšti galime tik ten, kur turime vilties būti suprasti.*

Dabartinis lietuvis studentas ieško sintezės tarp jo tautinio palikimo ir tarp reikalavimų, kuriuos jo asmeniui stato kasdieniška tikrovė. Iki šiol visur buvo pabrėžiamas tik tai jo tautinis palikimas, užmirštant visa kita. Nenorint likti visiškai fariziejais, turime apsiprasti su faktu, kad lietuvis studentas yra jau iš dalies amerikietiškos kultūros vaikas.

APELIACINĖ JAUNIMO GRUPĖ

Lietuvių Studentų Sąjungos JAV centro valdybos nutarimu, pirmoji (centrinė) Apeliacinė Jaunimo Grupė įsteigta New Yorke. Šios grupės pirmininku yra santarietis *Leonas Sabaliūnas* (1285 Dean St., Brooklyn 16, N. Y.). Grupės organizuojamos Lietuvių Studentų Sąjungos JAV rėmuose su bendra viso organizuoto ir neorganizuoto jaunimo talka. Grupių darbas susidėtu iš aktyvios reakcijos į mums nepalankius tarptautinius įvykius. Visos informacijos bus teikiamos per pirmąją (centrinę) apeliacinę grupę, New Yorke.

JAUNIEJI OMAHOS, NEBR., INTELIGENTAI

Šįmet aukštuosius mokslus baigė šie Omahos, Nebr., lie-

tuviai:

1) *Feliksa Danutė Pabilionytė*, gim. Kaune 1938. 8. 23. Baigė South High 1955 m. Creighton universitete gavo Bachelor of Arts Degree. Studijavo ispanų ir prancūzų kalbas. 1958—59 mokslo metais dėstė ispanų kalbą Archbishop Ryan Memorial High School.

F. D. Pabilionytė 1956—57 m. buvo Lietuvių studentų sąjungos Omahos skyriaus sekretorė. Beto, visos eilės studentiško organizacijų vadovybėje.

2) *Jina Totilaitė*, gim. Raseinių 1937. 4. 3. Gavo Omahos universitete dailės fakulteto bakalauro laipsnį (su Mrs. Bertha H. Mengedoht geriausia meno mokyklos mokiniai skiriama simbolišką \$50 premija).

Jina Totilaitė nuo rudens papildomai studijuos muzikos konservatorijoje.

3) *Gediminas Mykolas Leškys*, gim. Kaune 1938. 8. 7. Mokėsi šv. Antano pr. mokykloj. Baigė South High. Nebraskos universitete (Lincoln, Nebr.) gavo elektros inžinieriaus laipsnį. Jau angažuotas į Federal Aviation Agency, Los Angeles, Calif.

G. M. Leškys 1957—58 m. buvo Lietuvių Studentų Sąjungos Omahos skyriaus pirmininkas.

4) *Gytis Vladas Kvedaras*, gim. 1936. 6. 27 d. Kaune. 1 metus studijavo University of Omaha ir 3 metus University of Nebraska. Gavo elektros inžinieriaus bakalaureatą. 1958—59 m. Lietuvių Studentų Sąjungos Omahos skyriaus pirmininkas. Už pranašumą moksle gavo simbolišką premiją knygomis.

5) *Petras Vaclovas Jaudegis*, gim. 1917. 6. 29. Baraginės km., Marijampolės apskr. Lietuvos kariuomenės karininkas. Baigė Nebraskos universitetą kaip elektros inžinierius.

J. C.

OSTERVILLE MANOR, INC., VASARVIETĖ,

kurioje Jūs praleisite atostogas, būsite patenkinti.

Mūsų šūkis -- vasarotojui duoti pilną poilsį.

Ši vasarvietė naujai atremontuota, turi 60 kambarių su visais poilsui reikalingais įrengimais.

Dėl smulkesnių informacijų ir kambarių užsakymo kreiptis šiuo adresu:

OSTERVILLE MANOR, INC.,

Osterville-Capecod, Mass. Tel. GARDEN 8-6991

Kas tie druzai?

Paslaptingos Mažosios Azijos tautos likutis

Sirijoje, Libane, Jordanijoje ir Izraelyje šiuo metu gyvena grupės paslaptingos tautos, kurios bijo, nekenčia, bet sykiu ir gerbia visų šių Mažosios Azijos kraštų gyventojai ir jų valdžios. Vienas apie juos kalba: "Jie yra niekas kita, kaip plėšikų gauja". "Bet jie yra narsūs ir patikimi", — sako kitas. Tai yra druzai, kurių dabar priskaitoma apie 150.000. Jų drąsa, narsumas, fanatizmas ir mirties nepaisymas juos padarė žinomais ir įtakingais Artimuosiuose Rytuose.

Druzai nėra nei musulmai, nei žydai, nei krikščionys. Jų sekta prasidėjo apie 1.000 metų po Kr., kalifui al-Hakim "karaliaujant" Kaire. Kalifas al-Hakim buvo pasakiškai žiaurus. Jis įsakė savo pavaldiniams dirbti naktimis. Pagautiems krikščionims dienos metu, liepė gatvėmis nešioti sunkius medinius kryžius, o žydus liepė vilkti normalaus didumo "aukso veršio" imitacijas. Sykį kalifas surengė savo rūmuose didelį balių ir liepė į balių sukviesti visas Kairo miesto gražuoles, kurias po balius liepė vienoje moshėje užmūryti... Pagaliau tironas visai pamišo ir ant balto kupranugario išjojo į dykumas ir dingo. Tačiau tūlas persų kunigas Ismail ad-Darasis išpranašavo, kad tironas dar sykį grįš, ir ta savo pranašyste pagrindė savo naują religiją.

Druzai yra monoteistai. Jie tiki, kad žmogaus likimas yra iš anksto nulemtas ir žmogus šiame pasaulyje yra tik mistinių jėgų žaismas ir įrankis. Savo religiją ir ritualą druzai laiko didelį paslaptyste. Jie nieko į savo tikėjimą nepriima ir jie patys tik nepaprastai retais atvejais teatkrinta nuo savo kamieno ir papročių.

Ginklą vartoti ir arkliais bei kupranugariais joti kiekvienas druziukas išmoka nuo pat mažens. Jie akiai tiki didžiosios Arabijos imperijos atstatumu. Druzai moka gudriai politikuoti ir jų dėka buvo nuversta daugelis tų kraštų valdovų.

Turkai savo laiku surengė baisias druzų skerdynes, prancūzai 1860 metais juos ištrėmė iš Libano. Daug druzų išemigravo į Ameriką, kur apsigyveno farmose, bet savo papročių tebesilaiko.

Jie negeria, nerūko ir griežtai yra nusistatę prieš vergiją.

7 — NAUJIENOS, CHICAGO 8, ILL.
—SATURDAY, JUNE 13, 1959

Mirtinai nuobodi paskaita

Vienam žinomam profesoriui beskaitant paskaitą, pačiame paskaitos viduryje kažkoks studentas iš salės antro galo vos girdimai sako: "Stachiai mirtinai nuobodu!"

Profesorius baigė sakinį ir lėtai pasakė, kad tas, kuriam čia taip nuobodu, prašomas tuojau apleisti paskaitų salę. Niekas nesijudina.

Palaukęs ir nesulaukęs to, profesorius visai piktaisuško:

— Ar tamsta negirdi?
— Taigi, kad jis negirdi, — atsakė kitas balsas. — Jis vėl užmigo...

ŠYPSENOS

Pats težino savo vardą

Po garsių lemiamų futbolo rungtynių tarp Alabamos ir Kalifornijos universitetų komandų per banketą prie garbės stalo, be kitų, sėdėjo filmų artistas Boyart ir šalia jo vienas mandagus nepažįstamas džentelmenas.

Kalbai nesimezgant, Bogart ir sako:

— Aš pažįstu iš vardų visus Alabamos futbolo žaidėjus, net jų trenerį, bet jei kas manęs paklaustų, kaip vadinasi Alabamos universiteto prezidentas, turėčiau apgai-

lestaudamas galvą papurtinti. — Taigi, taigi — atsakė užkalbintasis, mandagiai nusisypsojęs. — Jis vadinasi Foster, bet užtikrinu tamstą, aš irgi nežinočiau, kaip jis vadinasi, jei juo nebūčiau aš pats.

Įmonės bosas grįžo po pietų ir gerai nusiteikęs visiems tarnautojams pradėjo pasakoti juokus. Visi juokėsi, kvatojo, tik viena mergaitė visai nesijuokė.

— Kas dabar? Nejaugi visiškai juoko neišmanai? — klausia bosas nepatenkintas.

— Aš nebeprivalau juoktis, atsakė mergaitė, nes nuo rytojaus aš išeinu!

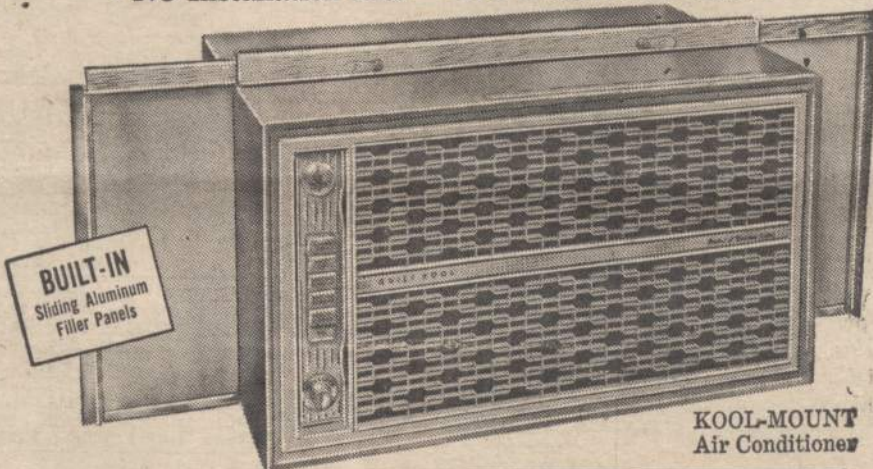
AIR CONDITIONER SENSATION

Quiet Kool

the world's first full-power air conditioner with

INSTANT INSTALLATION

- NO Installation Kits
- NO Installation Extras

KOOL-MOUNT Air Conditioner

DO-IT-YOURSELF
...IN SECONDS

Check these additional features—

- *Robot Push Button Controls — six simple buttons control all functions!
- *Permanent Slide-out Filter — removable without removing front or any other part of air conditioner!
- *Amazingly Noiseless Operation—no noise to disturb slumber!
- *Automatic Thermostat — room temperature is always at the level of your choice!

Quiet Kool
Air Conditioners
start at

\$199

Quiet Kool

a product of

Emerson Radio & Phonograph Corporation, Jersey City 2, N. J.

GLASER'S FURNITURE & APPLIANCE CO.

5115-5123 So. Kedzie Ave.

PRospect 6-1790

OPEN MONDAY AND THURSDAY EVENINGS

(A kelta iš 3 psl.)

trys, keturi penki". Staiga ligonis pajuto adatos dūrį ir matė kaip daktaras gražino slaugei vieną po kitos tuščias adatas, ir slaugė jam sparčiai teikė kitas, pilnas.

Keistas jausmas

Dabar ligonis matė, kaip operuojantis chirurgas pasilenkė prie pat jo krūtinės ir staiga pajuto keistą jausmą, kažkokį buką, bėžantį jausmą, lyg kas per odą būtų smarkokai patraukęs aštrių stikliniu popieriu.

"Kempinė!" — pašaukė daktaras ir abudu su asistentu pasilenkė prie krūtinės. Jūdviejų rankos atrodė kone susikryžiusios ir abudu kažką dirbo nepaprastu greičiu.

Pirmasis įskrodymas buvo atliktas. Operacija prasidėjo.

"Ar jaučiate ką nors?" — paklausė anestetistas.

"Tik spaudimą", — atsakė ligonis.

"Kaip toli esate?" — kažkoks daktaras paklausė, stovėdamas prie sienos.

"Darau odos ir krūtinės raumenų skrodimą", — atsakė chirurgas. Jis ir jo asistentas sparčiai darbavosi.

"Arterijų varžtus!" — pašaukė chirurgas.

— Aš įbedžiau akis į lempą viršugalvyje ir pradėjau giliai kvėpuoti, sako operuojamasis. Mano rankos buvo lyg sustingusios nuo didelio vatos gabalų spaudimo. Slaugė vėl apšluostė mano prakaituojančią veidą.

— Dabar atidalinu plaučių dangtį nuo kremzlės, — paaiškino chirurgas stebėtojams gydytojams iš Europos.

— Kai dairiausi laikrodžio sienoje, norėdamas žinoti, kaip ilgai ta operacija tęsiasi, staiga man užėmė kvapą.

Lyg geležinės replės suspaudė krūtinę

Nepaprastas sunkumas staiga prislėgė mano krūtinę. Nesijautė skausmo, bet spaudimas buvo stačiai troškinantis. Atrodė, lyg milžiniška geležinė ranka sugniaužė mano šonkaulius ir visą krūtinę. Bandžiau giliai kvėpuoti ir neapalpti. Visas mano kūnas patyro ir aš dar kiekiau suspaudžiau savo rankose vatos gabalus. Spaudimas pradėjo lyg atsileisti, kai staiga pajutau krūtinės viduje sunkų trūkterėjimą.

Slaugė vėl šluostė mano kaktą ir uždėjo savo rankas ant mano akių. Jos buvo šaltos ir veikė raminančiai. Nesigirdėjo mažiausio garso ir niekas nekalbėjo. Mačiau kaip abudu chirurgai dirbo pasilenkę prie mano krūtinės taip glaudžiai, kad galva siekė galvos. Pagaliau jiedu atsitiesė.

Jaučiausi labai pavargęs ir krūtinę slėgė. Man leido minutę pasilsėti, ir chirurgas pasakė: "Dabar tamsta jausi skausmą. Gal geriau mes tamstą užmigdytume?"

— "Ne, ne", — ištariau pašnibždomis. Mane pradėjo apimti didelė baimė. Pajutau, kaip anestetisto rankos paleidžia mano pečius ir staiga pajutau skaudų adatos dūrį į kairįjį petį. Beveik vienu momentu pasijutau gerai.

Žinojau, kad dabar pčiau į pačią širdį. Dabar jie išpaus magnio silikatą tarp dangčio ir širies raumens. "Kai magnio silikatas palies širdį, pasakė anksčiau daktaras, širdis staiga susitrauks lyg nuo smūgio. Širdis stengsis kovoti ir bandys išmesti laukan tą jai svetimą substanciją". Jausmas bus, lyg gautum antrą širdies ataką. Bet prieš tai darydamas, aš tamstai pasakyčiau, ir mes tamstą užmigdytume, jei tik norite. Bet jei to nenorite, mes duosime raminančių vaistų. Šiaip be nieko neatlaikysite".

Atėjo blogiausias momentas

Buvo labai skaudu. Skausmas buvo aštrus ir spaudimas atrodė nepakeliamas. — daug blogiau kaip pirmąjį kartą.

Bandžiau ką tai sakyti, norėjau užmigti ir negalėjau žodžio ištart. Gaudydama kvapą, žiūrėjau į lempą galviršyje. Atrodė, kad lempa pradėjo nepaprastai šokinėti ir siūbuoti, ir stalas pradėjo svirti ir aš pasijutau bekrentas laukan. Staiga lyg iš bangaus sapno išbudau. Buvo visiškai tyla ir ramybė. Slaugė šluostė mano kaktą. Ji prisilenkė ir pasakė: Tamsta buvo netekęs sąmonės, bet tik vieną minutę. Dabar mačiau, kad vyr. chirurgas darbavosi vienas. Niekas nejudėjo, niekas nekalbėjo. Vėliau man sakė, kad daktaras tuo momentu susiuvinėjo mano širdies dangtį, kurs yra labai rupus ir labai lengvai plyšta. Daktaras turi pataikyti kiekvieną dūrį įsiūti tarpais tarp širdies plakimo. Čia chirurgo sumanymas ir apsukrumas gauna savo išbandymą.

Po kelių minučių daktaras pažiūrėjo į mane ir pasakė: "Viskas baigta". Jo balsas buvo pavargęs ir jis atrodė pats sudribęs. Dabar daktaras su savo asistentais užsiuvo mano krūtinės išorinę žaizdą.

Buvau nuvežtas į ligoninės kambarį, kur slaugė pasakė, kad operacija truko 31 minutę. Slaugė buvo tokia švelni, raminanti ir įtikinanti, kai ji pasakė: "Dabar viskas bus gerai". Ji atrodė kaip tikras angelas.

Iš vieno šeši

Iš vieno kalėjimo pabėgo kalinys. Policija išleido paieškosimą su šešiomis nuotraukomis, kurios buvo padarytos iš visų pusių kalinį nuteisus. Po poros savaičių policijos būstinė gauna pranešimą iš vieno žandarmerijos posto:

— Penki nusikaltėliai jau pagauti. Šeštojo tebeieškoma.

Skaitkite "N-nas"

LALIO ŽODYNAS

yra standartinis Amerikos lietuvių žodynas. Geresnio anglų-lietuvių kalbų žodyno nėra. Nenumatoma, kad naujas žodynas greitu laiku būtų spausdinamas. Todėl siūlome dabar įsigyti šį stipriai įrištą 1256 puslapių angliškai-lietuvišką ir lietuviškai-anglišką žodyną. Kaina—\$14.00. Žodynas Jums bus išsiųstas, jei pasiūsite \$14.30 čekį ar Money Orderį tokiu adresu:

NAUJIENOS

1739 So. Halsted Street,
Chicago 8, Illinois

F & M RADIO & TELEVISION SERVICE

Authorized

DELCO & MOTOROLA DEALER
Car radio repaired while you wait.

3159 S. Wallace St. CALumet 5-9833

PERKRAUSTYMAI MOVING

Leidimai — Pilna apdrauda
ZEMA KAINA

R. ŠERENAS

2047 W. 67th Pl. WAlbrook: 5-6063

TUKSTANČIAI SUTINKA,

kad pinigais geriausiai galite padėti giminėms ir draugams Sovietų Sąjungoje. Nereikia miltų — nereikia mokesčių, jokio supirkinėjimo, jokio įpakavimo. Ir jūs galite siūsti bet kokią sumą — didelę ar mažą.

Kiekvieną dieną Sovietų Sąjungoje galima gauti daugiau įvairių prekių žemomis kainomis —

ISMEGINKITE TAI.

GREITAI • GERIAUSIAI • LENGVAI

PINIGAI Į LIETUVĄ

10 Rublių už \$1 —
Mokėstis \$5. — iki \$50.00

PILNAI GARANTUOTA
KVITAS PARŪPINAMAS
EXPRESU PER 2 SAVAITES

GRAMERCY DEPT. N

744 Broad Street
Newark 2, New Jersey

Leista Bankų Dept.
ir apdrausta

GRAMERCY DEPT. N

118 EAST 28th STREET
NEW YORK, N. Y.

Darbo val.: 9—5:30 kasdien,
10—1 šeštad. Sekm. uždaryta.

PIRKITE JAV TAUPYMO BONUS

VISUOMENĖS MOKSLŲ, MENO IR LITERATŪROS ŽURNALAS DARBAS

kritiškai stebi mūsų išsivijos, Lietuvos ir viso pasaulio gyvenimą. Prieš konservatyvią provincialią tradiciją DARBAS stato humanistines vertybes ir kūrybiškai šviežių žodį.

5410 SIXTH AVE.
Brooklyn 20, N. Y.

Ligi 1958 metų pabaigos iliustruota trimėnesinis žurnalas D A R B A galima užsisakyti sena kaina: \$2.00 metams, \$5.00 trejiems metams; studentams \$1.50 metams. Paskiras numeris 75 centai.

NELAUKITE — RYTOJ GALI BŪTI PERVELU!

Jei norite užsitikrinti nuo ugnies namus, baldus, automobilius, ar šiaip ką apdrausti, reikalaukite agento, arba brokerio, kad jis parūpintų jums polisą per mūsų kompaniją. Neišimkite iš tikrų, neturėsite loky nemalonumų.

"Mes esame pirmaklasiai nariai Chicago Board of Underwriters"

O'MALLEY & McKAY, Inc.

222 WEST ADAMS STREET KAMBARYS 1043
Telefonas: Central 6-5208

Generaliai Agentai šių Kompanijų:

COLUMBIA INSURANCE COMPANY
PEARL ASSURANCE COMPANY
LUMBERMEN'S INSURANCE COMPANY
MASSACHUSETTS FIRE & MARINE INSURANCE CO.
MICHIGAN FIRE & MARINE INSURANCE COMPANY
AMERICAN AUTOMOBILE INSURANCE CO.
MASSACHUSETTS BONDING & INSURANCE CO.

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ

Mūsų ofisas patarnavo
lietuvių visuomenei
nuo 1947 metų.

Nemokamai
vieta
automobiliams

Paimam
siuntinius
iš namų

GREIČIAUSIAS
PRISTATYMAS!

Apžiūrėkite mūsų puikių prekių
rinkinį labai žemomis kainomis.

CENTRAL PARCEL SERVICE, INC.

220 SOUTH STATE STREET Phone: WAbash 2-9354

STASYS JUŠKĖNAS

“LIETUVOS ŽEMIŲ APRAŠYMAS”

Ką patyriau p. Bronių Kviklį aplankęs

Jau senokai skelbiama, kad būsianti išleista knyga, pavadinta “Lietuvos žemių aprašymas”. Ne tik man, bet ir kitiems interesuojantiems šia knyga kildavo mintis: ką jie ten gali aprašyti? Parašys apie vieną kitą didesnę Lietuvos miestą. Parašys šimtus kartų girdėtą apie Vilniaus įkūrimą legendą. Gal dar paminės Nemuną, kalnus Rimbūną, Medvėgalį, — na ir bus visas Lietuvos žemių aprašymas. Gerokai pareklamuos ir padarys šiokią tokią biznelį. Deja, klydau. Klysta ir visi tie, kurie taip galvoja. Vieną šeštadienį, turėdamas laisvesnio laiko, ėmiau ir užsukau pas šios knygos redaktorių p. Bronių Kviklį.

Pas redaktorių

Lietuvos žemių aprašymo redaktorių p. Bronių Kviklį buvo patenkintas, kad atsiranda žmonių, kurie domis redaguojamos knygos klausimu. Pirmiausia parodė savo knygynėlį. Jeigu tai būtų tikslu pasakyti, tai nėra knygynėlis, bet tikra biblioteka. Net kelios lentynos pilnos knygų. Keletą šimtų turi net iš Lietuvos, dabartiniu laiku Lietuvoje išleistų. Tarp šių knygų yra ir gana vertingų. Maironio, Žemaitės, Sruogos, Janonio ir kitų rašytojų raštai. Nemažai mokslinio turinio ir kitokių knygų.

Kas išleis Lietuvos žemių aprašymo knygą?

Tokiu klausimu kriepčiau į p. Kviklį. Iš pasikalbėjimo paaiškėjo, kad tokios knygos išleidimu susirūpino Tėvynės Mylėtojų Draugija, veikianti šiame krašte per 60 metų. Ji pasiryžo surinkti medžiagą ir išleisti šiuo reikalu platesnės apimties veikalą.

Ką kiti rašė apie Lietuvą?

Pirmasis išsamiausias veikalą šiuo klausimu pereito amžiaus viduryje yra parašęs istorikas lenkas M. Bolinski. Deja, jo aprašytoji Lietuva padaryta Lenkijos dalimi, ir tik kas lenkiška ieškota. Kai ką yra parašę rusai bei vokiečiai. Bet ir tuose raštuose vieni ieškojo, kas rusiška, o kiti — kas vokiška.

Ar lietuviai šiuo reikalu nieko nedaro?

Su apgailėstaviu reikia pripažinti, kad šiuo reikalu Lietuvos Nepriklausomybės laikais labai mažai padaryta. Išleista keletas miestų, miestelių ar apskričių monografijų, daugiausia privačia iniciatyva (Akro-Biržio) Lietuvos periodikoje buvo paskelbta kai kurių vietovių aprašymai. Išsamnio bei platesnės apimties veikalo nebuvo išleista. Tik tremtyje (rodos, “Liet. Enci-

klopedija”) yra patiekusi kai kurių vietovių išsamesnius aprašymus. Toks buvo atsakymas redaktoriaus.

Kas bus rašoma?

K. Kvikliui maloniai sutikus teko pavartyti ir pasižiūrėti net 6 didelius rankraščių tomus. Kai kurie skyriai yra jau galutinai pabaigti ir paruošti spaudai. Knygoje numatyta pateikti visų Lietuvos miestų, miestelių, bažnytkaimių aprašymai. Tokių vietovių susidaro apie tūkstantis. Be jų dar bus aprašyti: pilialiniai, pilkapiai, senkapiai, įvairūs archeologijos paminklai, paminėti kaimai, dvarai, palivarkai ir kitos vietovės, turėjusios kurios nors reikšmės Lietuvos gyvenime. Nestigs Lietuvos miškų, upių, ežerų, kalvų aprašymų. Bus aprašyti ir tie Lietuvos miestai bei vietovės, kurių jau šiandien nėra žemės paviršiuje.

Aprašant vietoves, aprašoma geografinė padėtis, aplinka, patiekiamas geografinė ir istorinė medžiaga apie ją, aiškinama vietovės vardo kilmė, suminimi istoriniai įvykiai nuo jos pradžių iki pastarųjų laikų. Taigi vietovę jau matome Didžiosios Lietuvos kunigaikštijos, kryžiuočių puolimo laikais, rusų, švedų, okupacijos metais, Napoleono žygio, sukilimų ir pastarųjų dviejų karų metu. Bus įrašyti ir tose vietovėse bei artimoje apylinkėje gyvenę, veikę mūsų žymesnieji asmenys. Paličiamas ir religinis gyvenimas bei bažnyčios. Nemažai vietos numatoma istorinio pobūdžio padavimams ir šiaip jau pasakojimams.

Knygos suskirstymas

Visa knygos medžiaga suskirstyta į šešias stambesnes dalis, būtent:

I. Vilniją (Vilniaus miestas ir apskritis, Vileikos, Ašmenos, Valažino, Lydos, Naugarduko, Trakų, Gardino, Ščiutino, apskritis ir Alytaus apskr. rytinė dalis).

II. Rytų Aukštaitiją (Zarasų, Braslavo, Utenos, Švenčionių, Rokiškio apskr.).

III. Vidurio Lietuva (Kauno miestas, Kėdainių, Biržų, Ukmergės, Panevėžio, Panevėžio apskritis. Dalis Kauno ir šiaulių apskričių).

IV. Sudūva (Šakių, Vilkiškio, Marijampolės, Seinų, Suvalkų, Augustavo apskritis. Dalis Kauno ir Alytaus apskričių). Čia pat bus aprašyta ir senoji jotvingių žemė, Pagirys-Polesija.

V. Žemaitija (Telšių, Kretingos, Mažeikių, Raseinių, Tauragės apskr. Daliniai ir šiaulių apskr.).

VI. Mažoji Lietuva (Klaipėdos miestas, Kuršių marios ir Neringa, Klaipėdos, Pagėgių, Šilutės apskritis ir buvusi Ry-

tų Prūsijos lietuviškoji dalis).

Pasirodo, kad stengiamasi pateikti medžiaga apie Lietuvą jau platesne, pilnesne ir išsamesne prasme. Tai yra pirmasis šios rūšies darbas. Būsią aprašyta ir tos vietovės, kurios mūsų laikais nebeskamba lietuvių kalba, bet savo praeitimi ar istorija yra lietuviškų žemių apimtyje.

Šaltiniai

Iš pasikalbėjimo su knygos redaktorių susidarė įspūdis, kad šiam darbui medžiaga renkama visu stropumu ir kruopštumu. Tai daroma dviem būdais: iš įvairių raštininkų šaltinių ir iš įvairių asmenų atsiminimų bei pasakojimų. Panaudojami lenkų, rusų, vokiečių raštai, įvairios studijos, naudojami lietuviški šaltiniai-knygos, žurnalai, periodika, įvairūs spaudos rinkiniai. Esą, labai malonu pastebėti, kad nė viena užsieniečių įstaiga, į kurią tik buvo kreiptasi, medžiagos skolinimo reikalui, neatsisakė padėti: reikiamos knygos bei išrašai gauti ne tik iš JAV bibliotekų, bet ir iš Prancūzijos, Italijos, Anglijos ir kitų kraštų. Padėjo ir lietuviškos įstaigos bei atskiri asmenys. Jau netoli 200 bendradarbių mielai talkininkavo savo raštais, pasakojimais. Kai kurie asmenys prisiuntė labai senų, vertingų leidinių bei žurnalų iškarpų, fotografijų. Apie 20 asmenų, šiuo metu gyvenančių Lietuvoje, susidomėję šiuo leidiniu, atsiuntė įvairių vietovių aprašymų ir fotografijų. Į kurias tik įstaigas buvo kreiptasi, visos neatsisakė padėti. Vertėtų

paminėti, kad vienas privataus lietuviško muziejaus savininkas Amerikoje vistiek pas jį esamą medžiagą nesutiko paskolinti. Be to, vis dar medžiaga telkiama ir pageidaujama nors ir atrodytų nevisai reikšminga apie vieną ar kitą vietovę žinia.

Susirašinėjimas

Pavarčius susirašinėjimą, matosi, kad jau nemažai turima medžiagos. Rašo profesoriai, gerokai išsilavinę kiti asmenys ir net visai mažai raštingi. Yra laiškų, rašytų jau Amerikos mokyklas lankusiųjų iš senųjų ateivių. Vienų parašytos ilgiausios kelių lapų studijos, kitų labai trumpi ir net nereikšmingi koki nors toje vietovėje buvę įvykiai bei atsitikimai. Yra iš senųjų ateivių laiškų, rašytų drebančia ranka senelių. Kiti net prie vietovės aprašymo pridėjo savo paties padarytus žemėlapius (škiecus). Nemažai yra ir paties redaktoriaus parašytų lapelių. Pasirodo, redaktorių, sužinojęs asmenį, kilusį iš vietovės, apie kurią turima labai mažai žinių ar visai neturima, nuvyksta pas jį ar pas save pasikviečia ir jį pradeda klausinėti. Sako, tokiu būdu galima daug ką sužinoti. Mat, esama žmonių, kurie labai gerų žinių turi, bet patys perteikti žinias raštu nesugeba arba visai neraštingi. Nemažai laiškų su vietovių aprašymais, fotografijomis ir kitokiomis žiniomis gauta ir iš Lietuvos. Redaktorių sako turįs jau apie 20 talkininkų iš Lietuvos. Be to, (Tėsinys 11-me psl.)

**Chicago Vienintelis
Lietuviškas Biuras
Kelionėms į Visą
Pasaulį**

**WIDE
WORLD
Tours Inc.**

9688 EVERGREEN PLAZA
95th and Western Ave.

Ruošiamė grupių ir pavienių asmenų keliones į Europą, Rusiją, Afriką, Pietų Ameriką, Kanadą, Pacifiko salas ir kitus pasaulio kraštus. Sutvarkome dokumentus, tiekiamė plačias ir tikslias informacijas. Didelėms grupėms duodame lankomus kraštus ir kalbas pažįstančius palydovus. Keleivius vežame lėktuvais, garlaiviais ir busais pačiomis pigiausiomis kainomis.

Kelionių reikalais kreipkitės į

WALTER RASK
(Rasčiauska)
GA 2-0640

NAUJIENOS

ruošia linksmą pavasarinį

PIKNIKA

Naujių piknike dainuos Ona Steponavičienė

Sek., Birželio 14 d.

BUČO PARKE

WILLOW SPRINGS, ILLINOIS

BUS ĮVAIRI PROGRAMA
ŠOKIAMS GROS ŠAUNUS ORKESTRAS

Visi kviečiami dalyvauti.

Teks mokėti \$1.00 už automobilio įvažiavimą